

**รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

ปัทมา สุภาไผ่

**โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
ปีการศึกษา 2558**

รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปัทมา สุภาไผ่

โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
ปีการศึกษา 2558

ชื่อเรื่อง รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้ศึกษา นางปัทมา สุภาไผ่

ปีที่ศึกษา 2558

บทคัดย่อ

รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.17/ 82.44 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระดับมากที่สุด

กลุ่ม

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นางสาวภา ประพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ นางนภาพร จักรมณี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ นายพีระชัย บริสุทธิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ นางพัชรบุรณีย์ ปัญญาประเสริฐ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ นายศักดิ์ชาย ขวัญสิน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และ นางพรวิณัส วัชรกาวิณ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไขความถูกต้องในรายงาน และเนื้อหาในรายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะครู และนักเรียน โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้ศึกษาได้จัดขึ้น และได้ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ และให้ความร่วมมือด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวครอบครัวสุภาไผ่ ที่ให้กำลังใจสนับสนุนและส่งเสริมในการทำงานครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปัทมา สุภาไผ่

ชื่อเรื่อง รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้ศึกษา นางปัทมา สุภาไผ่

ปีที่ศึกษา 2558

บทคัดย่อ

รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอย อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.17/ 82.44 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 32.67

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระดับมากที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
สมมุติฐานของการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	8
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	10
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียน	17
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	25
ความรู้เกี่ยวกับเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	33
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	35
การหาประสิทธิภาพ	37
ความพึงพอใจ	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	48

แบบแผนการทดลอง	48
ประชากร	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	49
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการศึกษา	69
อภิปรายผลการศึกษา	70
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	81
ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	83
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ	94
ภาคผนวก ง การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ของเอกสารประกอบการเรียน	101
ภาคผนวก จ แบบประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตรวจสอบหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	110
ภาคผนวก ฉ การวิเคราะห์ความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้	163
ภาคผนวก ช ความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน	175
ภาคผนวก ซ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	186
ภาคผนวก ฌ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)	

และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	195
ภาคผนวก ญ การเผยแพร่ผลงาน	202
ประวัติผู้ศึกษา	217

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2554 – 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ	4
2 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม (N=30)	65
3 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน (N=15)	66
4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (N=15)	67
5 แสดงการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ	91
6 แสดงผลคะแนนระหว่างเรียนของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 1 ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1)	102
7 แสดงผลคะแนนระหว่างเรียนของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1:10)	104
8 แสดงผลผลคะแนนระหว่างเรียนของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่	

	เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 3 ทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 30)	106
9	แสดงผลของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย (N=15)	109
10	สรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	111
11	แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ (N=5)	164

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ความเหมาะสมแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน (N=5)	176
13	แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	182
14	แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ต่อการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	183
15	แสดงค่าความเชื่อมั่น ของประเมินความพึงพอใจของนักเรียน	184
16	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 ข้อ	196
17	แสดงคะแนนความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) ของนักเรียนกลุ่มสูง 15 คน กลุ่มต่ำ 15 คน	198
18	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเอกสาร	199

ประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 ข้อ

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลัง ของชาติให้เป็น มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมือง ไทยและเป็นพล โลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดย มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็น เอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มี ความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นหลักสูตร การศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ เป็น หลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ สภาพและความต้องการของท้องถิ่น เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและ การจัดการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับ การศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอน ผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มี ความสุข มี ศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิด กับผู้เรียน เมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา ของ เศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมี ทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มี จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันใน สังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 3)

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวข้างต้น หนึ่งในจุดมุ่งหมายกล่าวถึง ผู้เรียนมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557 หน้า 19-20) ว่า การพัฒนาระบบการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากระบบการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และกล่อมเกลாதองการเมือง (Political Socialization) ได้ดีที่สุดวิธีการหนึ่ง ทั้งรูปแบบการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ในทางทฤษฎี และในทางปฏิบัติในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ซึ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนในทางทฤษฎีนั้นเป็นการศึกษา เรียนรู้ เรื่องปรัชญา หลักการรูปแบบของประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันในทางปฏิบัติต้องมีการฝึกปฏิบัติวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียน นักศึกษาได้ซึมซับคุณค่าของประชาธิปไตยโดยตรง ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถให้ความรู้ เรื่องประชาธิปไตยผ่านทางสื่อมวลชนต่างๆ รวมทั้งครอบครัวต้องสามารถให้การเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตกับสมาชิกในครอบครัวได้ เช่น การเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น การประชุมปรึกษาหารือการรับฟังความคิดเห็น การฟังเสียงข้างมากที่มีเหตุผล

การจัดการเรียนการสอนตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงต้องมีสอดแทรกกิจกรรม เนื้อหา ในกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภาวะการณ์ปัจจุบัน โดยการเน้นที่ความรู้ และความเข้าใจ ในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเป้าหมายหรือความคาดหวังสำคัญที่สุด คือ ผู้เรียนมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความรู้ จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของวิชาการต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ปรัชญา ศาสนา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นในลักษณะบูรณาการ 2) ด้านทักษะกระบวนการ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการต่างๆ เช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการสืบสวนสอบสวน ทักษะการสื่อสารทักษะการแสวงหาความรู้ การ

สืบค้น เป็นต้น และ 3) ด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตย และความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักพึ่งตนเอง ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น และเห็นประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่า อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สรีรธานีในหลักธรรมของศาสนาและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 3)

การสร้างคุณภาพของผู้เรียนจากการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยึดมั่นศรัทธาและซำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ได้งามไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อสันติสุขของสังคมไทยและสังคมโลก ทั้งนี้ในทางปฏิบัติของสถานศึกษาส่วนมากได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบ และใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรมและจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดี เพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนา วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมุ่งเป็นการฝึกวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมรักท้องถิ่น มุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างๆ ชุมชนต่างๆ เพื่อการร่วมกันคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสนุก ความสุข และพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทาง ก็สามารถบูรณาการกิจกรรมต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเองด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 5)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนได้กำหนด แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ กล่าวคือ ในช่วงชั้นต้นๆ กำหนดเวลาเรียนไว้ค่อนข้างมาก เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะ และมีประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือ

ในการแสวงหาความรู้ตามหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ครูคนเดียวสอนหลายกลุ่มสาระ การเรียนรู้ การใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน กระบวนการเรียนรู้จึงต้องใช้เวลามากกว่าปกติ รวมทั้งส่งผลถึงทักษะการทำงาน ภาระสำคัญของสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จึงต้องให้ความสำคัญหรือเน้นเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ทางการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อื่นๆ โดยเฉพาะ ช่วงชั้นที่ 3 ควรได้รับการปลูกฝังและสร้างความตระหนักในการเรียนและการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องและดีงามทั้งในด้านทักษะชีวิตและการดำรงรักษาไว้ของศาสนาและเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545 หน้า 97)

จากผลการรวบรวมสถิติข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ย้อนหลังเป็นเวลา 3 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2554- 2556 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุตามที่โรงเรียนคาดหวัง ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2554 – 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ

ปีการศึกษา	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ได้
2554	ร้อยละ 70	ร้อยละ 64.25
2555	ร้อยละ 70	ร้อยละ 62.50
2556	ร้อยละ 70	ร้อยละ 61.10

ที่มา : โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ 2554 – 2556

ผลการรวบรวมสถิติปรากฏดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 70 ในปีการศึกษา 2554 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ได้ คือ ร้อยละ 64.25 ในปีการศึกษา 2555ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ได้ คือ ร้อยละ 62.50 ในปีการศึกษา 2556 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ได้ คือ ร้อยละ 61.10 ตามลำดับ

สภาพบริบทของโรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ นักเรียนร้อยละ 80 เป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบริการ แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีปัญหาครอบครัวแตกแยก อีกทั้งการประกอบอาชีพส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร การดูแลเอาใจใส่นักเรียนมีค่อนข้างน้อย และนักเรียนบางส่วนเลิกเรียนแล้วต้องไปช่วยผู้ปกครองทำงานเพิ่มเติม ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน คือ นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้

น้อย ไม่มีเวลาทบทวน ในขณะที่เดียวกันสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เหมาะสมกับผู้เรียนยังมีไม่พอเพียง

กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในปัจจุบันยังไม่สามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรต้องการ เนื่องจากครูผู้สอนขาดเอกสารค้นคว้าที่จะใช้ประกอบกิจกรรม นักเรียนขาดหนังสือเรียน และเอกสารที่จะใช้ประกอบการเรียน เนื้อหาโดยมากไม่มีรูปภาพประกอบ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ยาก และก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน ภาระงานนอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอนใน โรงเรียนขนาดเล็กมีให้รับผิดชอบจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงคิดค้นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่จะมาแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่า นักการศึกษาหลายๆ ท่าน ได้สร้างนวัตกรรม เพื่อช่วยพัฒนา หลักเกณฑ์การใช้ภาษาของนักเรียนอย่างหลากหลาย เช่น แบบฝึกเสริมทักษะ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เอกสารประกอบการเรียน ชุดกิจกรรมและหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยเฉพาะเอกสารประกอบการเรียน เป็นเอกสารที่เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้เสริมสร้างจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กเกิดความงอกงาม ทั้งด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ (รังสิมันต์ นิรมักษ์, 2550 หน้า 8)

เอกสารประกอบการเรียน เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบหนึ่งที่ใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้มีประโยชน์ที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ ช่วยในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยในการเรียนการสอนเป็นตัวช่วยนำทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547 หน้า 12) และสามารถใช้เป็นเอกสารค้นคว้าประกอบการเรียนที่มีรูปภาพประกอบเนื้อหาที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี โดยผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง จะช้าหรือเร็วตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลายๆ กรอบ (Frame) แต่ละกรอบจะมีเนื้อหาที่เรียบเรียงไว้มุ่งให้เกิด การเรียนรู้ตามลำดับ โดยมีส่วนที่ผู้เรียนต้องตอบสนองด้วยการเขียนคำตอบซึ่งอาจอยู่ในรูปเติมคำลงในช่องว่าง เลือกตอบ ฯลฯ และมีส่วนเป็นเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง ซึ่งอาจอยู่ข้างหน้าของกรอบนั้นหรือกรอบถัดไป หรือที่ส่วนหนึ่งของบทเรียนก็ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่สมบูรณ์จะมีแบบทดสอบ วัดความก้าวหน้าของการเรียน โดยทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้วพิจารณาว่าหลังเรียนผู้เรียนแต่ละคนมีคะแนนมากก่อนเรียนมากน้อยเพียงใด (บุญชม ศรีสะอาด, 2549 หน้า 76-77)

ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามีจุดประสงค์ที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การสอนให้มีประสิทธิภาพ และให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของตามที่โรงเรียนได้ตั้งเป้าหมายไว้ จึงได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมุติฐานของการศึกษา

1. เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

2. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่อยู่ในเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เล่มที่ 2 ผู้นำและผู้ตามในสังคมประชาธิปไตย เล่มที่ 3 สิทธิพื้นฐานสำหรับเด็ก เล่มที่ 4 การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เล่มที่ 5 ความหมาย ลักษณะ และประเภทของวัฒนธรรมเล่มที่ 6 ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เล่มที่ 7 อำนาจอธิปไตยและความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เล่มที่ 8 การเลือกตั้ง เล่มที่ 9 สถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1.2.1 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นประกอบการเรียนรู้ ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เล่มที่ 2 ผู้นำและผู้ตามในสังคมประชาธิปไตย เล่มที่ 3 สิทธิพื้นฐานสำหรับเด็ก เล่มที่ 4 การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เล่มที่ 5 ความหมาย ลักษณะ และประเภทของวัฒนธรรมเล่มที่ 6 ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เล่มที่ 7 อำนาจอธิปไตยและความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เล่มที่ 8 การเลือกตั้ง เล่มที่ 9 สถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย

ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง เอกสารประกอบการเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด ใน เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 และการทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 1 – เล่มที่ 9

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ร้อยละของคะแนน จากการทดสอบหลังเรียน เอกสาร ประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อการเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุด หน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้เรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนที่เรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดหรือแนวทางพื้นฐานในการจัดทำรายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 วิสัยทัศน์
 - 1.2 หลักการ
 - 1.3 จุดหมาย
 - 1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.5 มาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.6 ตัวชี้วัด/เป้าหมายการเรียนรู้
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ
 - 2.2 สาระต่างๆในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.3 คุณภาพผู้เรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.1 ความหมายของเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.2 ลักษณะที่ดีของเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.3 ขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.4 ส่วนประกอบที่สำคัญของเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.5 จิตวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.6 ประโยชน์ของเอกสารประกอบการเรียน
 - 3.7 การหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียน
4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 4.1 ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้
 - 4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 4.3 รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 4.4 องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

- 4.5 ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
- 4.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี
5. ความรู้เกี่ยวกับเอกสารประกอบการเรียน ชุด หน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
6. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
7. การหาประสิทธิภาพ
 - 7.1 ความหมายของเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ
 - 7.2 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ
8. ความพึงพอใจ
 - 8.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 8.2 คุณลักษณะของความพึงพอใจ
 - 8.3 ความสำคัญของความพึงพอใจ
 - 8.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 1)

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ มาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 3 - 5)

1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัด การเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และ มีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ดังนี้

1.4.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้ง การเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และ การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการ สร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และ มีคุณธรรม

1.4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

1.5 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาคำต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็น กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็น เครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

1.6 ตัวชี้วัด/เป้าหมายการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 หน้า 6) ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดขั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1 ความเป็นมา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับ ในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 สาระต่างๆในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยม ที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 114-115) ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาการอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ

ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูล ภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.3 คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
2. มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติ ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ
3. มีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียน ได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้คิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของ ครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง
4. รู้และเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย
2. มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนา มากยิ่งขึ้น
3. ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง มากยิ่งขึ้น
4. สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตก เกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
2. มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยาย ประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย

แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

3. รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการ
ดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมี

ค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อใน
ชั้นสูงตามความประสงค์ได้

3. มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นใน
วิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดี
งามให้กับสังคม

5. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้
จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียน

3.1 ความหมายของเอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนเป็นผลงานทางวิชาการประเภทหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อ
การศึกษาตามหลักสูตร ในฐานะเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ทั้งการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาด้วยตนเองของ
นักเรียน การเขียนเอกสารประกอบ การสอน โดยทั่วไปมีหลักการเขียนเช่นเดียวกับการเขียนผลงานทางวิชาการประเภท
ตำราหรือหนังสือ แต่แตกต่างกันในเรื่องขอบข่ายของเนื้อหาซึ่งยึดคำอธิบายรายวิชาเป็นหลัก และรูปแบบซึ่ง มีแผนการ
เรียนรู้และกิจกรรมประกอบ

ได้มีผู้ศึกษาและอธิบายถึงลักษณะของเอกสารที่ใช้เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1392) ให้ความหมายของคำว่า เอกสาร ไว้ว่า หมายถึง หนังสือที่เป็น
หลักฐาน หรือกระดาษ หรือวัตถุอื่นใด ซึ่งทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษรตัวเลข พัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็น
โดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่น อันจะเป็นหลักฐานแหล่งความหมายนั้น

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547, หน้า 12) กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง เอกสารหรือ
อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตร มีลักษณะเป็นเอกสารหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอน

สนม ครูทเมือง (2549 หน้า 90) กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียนเป็นเอกสารหรือ สื่อที่สร้างและ
เขียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษา โดยศึกษาความมุ่งหมายและเนื้อหา
สาระของหลักสูตร เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการสอนจริง เอกสารประกอบการ

สอนต้องมีเนื้อหาสาระที่ถูกต้อง มีข้อมูลอ้างอิง มีระบบขั้นตอนในการเรียน การจัดทำรูปเล่มอาจตีพิมพ์หรือถ่ายสำเนาเขียนเล่มก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 3) ให้ความหมายของเอกสารประกอบการเรียน หมายถึง สื่อประเภทวัสดุ สิ่งพิมพ์ที่ครูใช้เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อเอื้อประโยชน์ในการเกิดกระบวนการเรียนรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตรกำหนด

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และนิรมล ศตวุฒิ (2550 หน้า 10-11) กล่าวว่า เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง เอกสารวิชาการที่ผู้สอนวิชาใดวิชาหนึ่งเขียนและเรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเรียนหรือเป็นเอกสารเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม ตัวอย่างเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการสอน เช่น แผนการสอนระยะยาว แผนการสอนรายคาบ แก์ไคร่ง เนื้อหาวิชาทั้งวิชา เป็นต้น ตัวอย่างเอกสารที่จัดทำเป็นเอกสารเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม เช่น สรุปสาระของเนื้อหาวิชาพร้อมทั้งแบบฝึกหัด เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550 หน้า 43) เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง เอกสารหรือสื่ออื่นๆ ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชา และวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นข้อกำหนดที่ผู้เสนอข้อกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ทุกคนจะต้องนำเสนอ นอกจากคำว่า เอกสารประกอบการสอนแล้ว ยังมีคำว่า เอกสารคำสอน ซึ่ง มีความหมายว่า เอกสารคำบรรยายหรือสื่ออื่นๆ ที่ใช้สอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ และมีความสมบูรณ์กว่าเอกสารประกอบการเรียน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ครูนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นตัวช่วยนำทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ลักษณะที่ดีของเอกสารประกอบการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 หน้า 56) ได้กล่าวถึง สื่อประเภทเอกสารที่ดี และเหมาะกับนักเรียนต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เนื้อหา

- 1.1 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร
- 1.2 ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 1.3 นำเสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอน
- 1.4 ไม่ขัดต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของชาติ และไม่ขัดต่อศีลธรรม
- 1.5 ยากง่ายเหมาะกับระดับชั้น

2. การใช้ภาษา

- 2.1 สื่อความหมาย อ่านเข้าใจง่าย ถูกต้องชัดเจน

2.2 ใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง

2.3 ใช้ภาษาเหมาะกับวัยของผู้เรียน

3. กิจกรรมประกอบ (ถ้ามี)

3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์

3.2 ส่งเสริมความรู้และความเข้าใจ

3.3 ใช้คำอธิบายที่ง่ายต่อการปฏิบัติ

3.4 ใช้คำถามท้าทายกระตุ้นความคิด

3.5 ลำดับขั้นตอนเหมาะสม

4. ภาพประกอบ

4.1 เหมาะสมกับเนื้อหา

4.2 การนำเสนอน่าสนใจ

4.3 เข้าใจง่าย

4.4 สีและตัวอักษรชัดเจน สวยงาม อ่านง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2554 หน้า 3) ได้เสนอว่า เอกสารประกอบการเรียนที่ดีจะต้องประกอบด้วยสิ่งที่

สำคัญ ดังนี้

1. ความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญในแต่ละบทเรียน
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ว่ามุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง
3. เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วิธีการวัดผลและประเมินผล

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะที่ดีของเอกสารประกอบบทเรียน ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ อยากอ่านและรักการอ่าน องค์ประกอบของเอกสารประกอบการเรียนที่ดี เนื้อหา ภาษา ภาพประกอบ และกิจกรรมต้องเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การพัฒนาสื่อประเภทเอกสาร ประกอบบทเรียนจะต้องมี การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา และทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้าง เอกสาร ทำการประเมินนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อนำไปใช้จริง

3.3 ขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการเรียน

ชุดิมา สัจจามันท์ (2550 หน้า 3) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างเอกสารประกอบการเรียนไว้ดังนี้

- 1) การศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด การศึกษาหลักสูตรมุ่งให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชา คำอธิบายรายวิชา ของหลักสูตร โดยภาพรวม
- 2) การศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่จะเขียนเอกสารประกอบการเรียน วัตถุประสงค์ของรายวิชา จำนวน คาบเรียน โดยทั่วไป ก่อนเขียนเอกสารประกอบการเรียน ผู้เขียนจะต้องจัดทำแผนการสอนไว้แล้ว แผนการสอนที่จัดทำ

อย่างเป็นระบบ จะอำนวยความสะดวกและความรวดเร็วในการเขียนเอกสารประกอบเรียน

3) การตั้งชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องของเอกสารประกอบเรียนเป็นไปตามชื่อรายวิชา

4) การจัดทำโครงเรื่องของเอกสารประกอบการเรียน เป็นบท แต่ละบทเป็นเรื่องหรือหัวข้อ โครงเรื่อง แสดงให้เห็นถึงขอบเขตของเรื่องและกรอบแนวคิด ซึ่งผู้เขียนต้องนำเสนอโดยยึดกรอบชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ โครงเรื่องเป็นกรอบกำหนดการคัดเลือกข้อมูล และการนำเสนอ โครงเรื่องที่ ดินำมาสู่ความสมบูรณ์ ลุ่มลึกของเนื้อหา ความแจ่มแจ้ง ชัดเจน ในการลำดับความคิด การนำเสนอและการอ่าน โดยทั่วไป การแบ่งโครงเรื่องในเนื้อหาของเอกสารประกอบเรียนจะจัดลำดับสอดคล้องกับแผนการสอน หรือ การสอน

5) เนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหา เนื้อหาควรนำเสนอความรู้ใหม่ ที่ มีความถูกต้อง ความทันสมัย ความสมบูรณ์ ลุ่มลึกเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เอกสารประกอบการเรียนนี้ การนำเสนอเนื้อหา มีวิธีการ นำเสนอ โดยการบรรยาย อธิบาย การอ้างเหตุผล การใช้ภาษาที่เป็นภาษาวิชาการที่ดี กระชับ ชัดเจน อ่านง่าย มีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ และสารัตถภาพ รวมทั้งมีเครื่องมือช่วยอธิบาย เช่น ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ แผนที่ ที่เหมาะสม ช่วยเพิ่มความเข้าใจ และความน่าสนใจ

3.4 ส่วนประกอบที่สำคัญของเอกสารประกอบการเรียน

ส่วนประกอบและรูปแบบของเอกสารประกอบการเรียน ประกอบด้วย (ชูติมา สัจจามันท์, 2550 หน้า 4) ดังนี้

1. ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนท้าย และในแต่ละส่วนมีรายละเอียด

1.1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ไบรองปก หน้าปกใน คำนำ สารบัญ และแผนการเรียนรู้อ หรือ

แผนการสอน

1.2 ส่วนเนื้อหา แบ่งเป็นบท และเรื่อง

2. ส่วนท้าย ประกอบด้วย บรรณานุกรม และภาคผนวก (ถ้ามี)

ส่วนประกอบที่สำคัญของเอกสารประกอบการเรียน (ไพโรจน์ คะเชนทร์, 2554 หน้า 5) ที่ รวบรวมเป็นรูปแบบมีดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องเอกสารประกอบการเรียน
- 2) คำนำ
- 3) คำชี้แจง
- 4) สารบัญ
- 5) คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน
- 6) บทบาทของครูในการใช้เอกสารประกอบการเรียน
- 7) การประเมินและเกณฑ์การให้คะแนน
- 8) สารระ มาตรฐาน และตัวชี้วัด

- 9) จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญ
- 10) เนื้อหา
- 11) แบบฝึกหัดและแบบฝึกกิจกรรม
- 12) แบบทดสอบหลังเรียน
- 13) เฉลยแบบฝึกหัด แบบฝึกกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียน
- 14) บรรณานุกรม

3.5 จิตวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการเรียน

หลักและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ใช้ในการสร้างเอกสารประกอบการเรียนมี 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Edward D.Thorndike) เป็นทฤษฎีที่นำมาใช้กับเอกสารประกอบการเรียน ในด้านการเสริมแรงและการจูงใจ (วัลยา ศรีทิพย์, 2547 หน้า 91) ทฤษฎีนี้ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1) กฎแห่งผล (Law of Effect) มีว่าเมื่อใดที่มีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองมีขึ้นและคิดตามด้วยสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแล้วการกระทำพฤติกรรมนั้นก็จะเพิ่มมากขึ้น รางวัลและความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงให้แสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น ส่วนการลงโทษและความล้มเหลวจะลดการแสดงพฤติกรรมในการเรียนเอกสารประกอบการเรียน จะมีการให้รางวัลเป็นการชมเชยเป็นระยะๆ และในขณะที่เดียวกันผู้เรียนก็จะทราบผลสำเร็จของตนได้ด้วย เพื่อให้เกิดสภาพที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ จะได้ออกทำทเรียนต่อไปจนจบ

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) มีว่าการเชื่อมโยงระหว่างการตอบสนองกับสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นซ้ำๆ หลายครั้งจะช่วยให้การเชื่อมโยงระหว่างสองสิ่งนั้นแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น หมายความว่า ถ้ากระทำพฤติกรรมใดซ้ำๆ อยู่เสมอ จะทำให้การกระทำพฤติกรรมนั้นสมบูรณ์ แต่ถ้าพฤติกรรมใดที่ไม่ทำบ่อยๆ พฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะถูกลืม ในเอกสารประกอบการเรียนใช้วิธีตอบคำถามซ้ำๆ เพื่อเสริมแรงให้มีความรู้ที่มั่นคง

3) กฎแห่งความพร้อม(Law of Readiness) เกณฑ์นี้กล่าวถึงสภาพการณ์ที่ผู้เรียน มีแนวโน้มที่จะพึงพอใจ หรือรำคาญใจกับการรับหรือปฏิเสธ ผู้เรียนจะพึงพอใจและยอมรับ เมื่อมีความพร้อมทั้งในแง่การปรับตัว การเตรียมพร้อม ความตั้งใจ ความสนใจ และทัศนคติอันจะก่อให้เกิดการกระทำขึ้น ในการสร้างเอกสารประกอบการเรียนผู้สร้างจะต้องมีการเตรียมความพร้อมใน ด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก นับตั้งแต่การเลือกเนื้อหา วิธีการทดลองเพื่อให้บทเรียนมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับวุฒิภาวะและสภาพของผู้เรียน

2. ทฤษฎีของสกินเนอร์ (B.F.Skinner) ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างเอกสารประกอบการเรียนมี ดังนี้ (วัลยา ศรีทิพย์, 2547 หน้า 92)

1) เงื่อนไขในการตอบสนอง (Operant Conditioning) พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ ประกอบด้วยการตอบสนองที่แสดงออกมา (Emitted Responses) พฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แล้เพิ่มขึ้นอยู่กับการตอบสนองหรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรม (Operant Rate)

2) การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึงการให้สิ่งเร้าเพื่อทำให้อัตรา การกระทำ

เปลี่ยนไปในทางที่ต้องการ การเสริมแรงในเอกสารประกอบการเรียนอาจเป็นการให้ คำชมเชย หรือการรู้ผลแห่ง การกระทำของตนว่าถูกหรือผิดในทันที

3) การเสริมแรงชั่วคราว (Intermittent or Partial Reinforcement) หมายถึง การเสริมแรง เป็น ครั้งคราวเมื่อมีการตอบสนอง การเสริมแรงประเภทนี้จะมีผลให้เกิดการตอบสนองมากกว่า การเสริมแรงแบบสม่ำเสมอ และคงอยู่ได้นานกว่า กฎข้อนี้ได้นำมาใช้ในเอกสารประกอบการเรียน โดยให้คำชมเชยเป็นครั้งคราว

4) การดัดรูปพฤติกรรม (Shaping) เป็นการให้การเสริมแรงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทีละ น้อยๆ จนเกิดพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมที่ต้องการ Skinner เน้นว่า ทำการดัดรูปพฤติกรรมได้โดยการเสริมแรง เอกสารประกอบการเรียนใช้วิธีทำหน่วยย่อยต่างๆ มาเรียงเรียงประกอบกันและเสริมแรงทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ตัว ประกอบหน่วยย่อยแรกสุด จนเกิดการตอบสนองที่ต้องการในขั้นสุดท้ายของการเรียน

5) หลักการแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎีการเรียนรู้กล่าวว่า iva แต่ละคนมี ความแตกต่างกัน เอกสารประกอบการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถของตน

จากทฤษฎีของ Thorndike และ Skinner ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการสร้างเอกสารประกอบการ เรียน ซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก พร้อมทั้งมีคำถามให้ผู้เรียนตอบ ซึ่งคำถามนั้นถือว่าเป็น สิ่งเร้าทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนอง เมื่อตอบคำถามแล้วผู้เรียนจะได้ทราบคำตอบในทันทีจากเฉลยเป็นผลสะท้อนกลับ ให้นักเรียนอยากเรียนต่อไป

3.6 ประโยชน์ของเอกสารประกอบการเรียน

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2549, หน้า 48) กล่าวว่าเอกสารประกอบการเรียนมีคุณค่า คือ สามารถส่งเสริมความ แตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี ช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนครู ช่วยประหยัดเวลาในการสอนของครู และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ เรียนด้วยตนเอง ประโยชน์ของเอกสารประกอบการเรียนไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้
2. ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ได้
3. ทำให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปได้อย่างกว้างขวาง
4. ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง
5. ผู้เรียนได้ใช้การเรียนแบบสมัครมกิริยาทำให้เข้าใจและมีความคงทนในการจำมาก
6. เป็นการสนองความแตกต่างของบุคคลได้เป็นอย่างดี
7. การเรียนเป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ เรียนได้มากใช้เวลาน้อย เพราะรู้จักมุ่งหมายและเสนอ ไปทีละน้อย

8. ผู้เรียนสามารถเลือกจังหวะเวลาการเรียนที่เหมาะสมสำหรับตนเองได้

สรุปได้ว่าเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นนี้เป็นเอกสารประกอบ การเรียน ซึ่งเสนอ เนื้อหาเป็นหน่วยย่อย มีสรุปความรู้ในแต่ละตอน มีแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่ ทำทายให้ค้นหาคำตอบ และสามารถ ทราบคำตอบได้ทันที มีภาพประกอบทำให้น่าสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น

3.7 การหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียน

ธีระชัย ปุณณ โชติ (2547 หน้า 36) ได้กล่าวว่า เมื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนสำเร็จเป็นต้นฉบับแล้ว ต้องนำไปหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 1 แบบเดี่ยว (Individual Tryout 1 : 1)

เป็นการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มละ 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง เพื่อค้นหา ข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น ลักษณะของแบบฝึก ความสนใจของนักเรียน และ ความเหมาะสมในด้านเวลา เสร็จแล้ว ปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 10 แบบกลุ่ม (Small group Tryout 1 : 10)

เป็นการทดสอบกับนักเรียน 6-10 (ละผู้เรียนเก่งกับอ่อน) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ สังเกต ตรวจสอบงาน สัมภาษณ์ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและ ปรับปรุงจนได้ตามเกณฑ์

3. ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 100 ภาคสนาม (Field Tryout 1 : 100)

เป็นการทดสอบกับนักเรียน 40 - 100 คน ให้นักเรียนคละกันทั้งเก่ง และอ่อน กำหนดหา ประสิทธิภาพของแบบฝึก ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงที่ตั้งไว้

การกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนมีดังนี้

1. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะ เปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ผลเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนทั้งหมดนั้น คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์

2. ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องของผู้เรียน ได้แก่ การประกอบ กิจกรรมกลุ่ม งานที่ได้รับมอบหมายของผู้เรียนที่กำหนดไว้

3. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือ ประเมินพฤติกรรม ขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน

4. สำหรับประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ และเป็นระดับที่ผู้ทำการสอนพอใจ เราเรียกว่าประสิทธิภาพที่น่าพอใจนั้นว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ

5. การยอมรับและไม่ยอมรับประสิทธิภาพ เมื่อใช้กับเอกสารประกอบการเรียนภาคสนาม ให้เทียบ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่เราจะยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของ เอกสารประกอบการเรียนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ 5 เปอร์เซ็นต์ โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 เปอร์เซ็นต์

4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นหัวใจสำคัญในการนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนด เป็นการ เตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา สภาพของ ผู้เรียนและผู้สอน เป็นการสร้างความมั่นใจในการสอนให้กับครู การวางแผนการจัดการเรียนรู้ยังเป็นส่วนที่จะช่วยให้การ จัดเตรียมสื่อการเรียน

4.1 ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้

สวิตช์ มูลคำ (2549 หน้า 58) ได้ให้คำจำกัดความของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอน หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้นักเรียนเกิด การเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา / เจตคติ / ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน (2552 หน้า 189) ในการวางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียนนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้สอน (อาจารย์แนะแนว) จะต้องพิจารณาก็คือ การเรียนรู้ การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะสามารถทำให้ผู้สอนสามารถควบคุมชั้นเรียน และทำให้กิจกรรมใน ชั้นเรียนดำเนินไปด้วยดี

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่อาจารย์แนะแนวกำหนดไว้ ตามลำดับขั้นตอนของการเตรียมการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมเป็นการแปลง หลักสูตรสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ที่ผู้สอนเตรียมการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน การสอน สภาพของผู้เรียนและความพร้อมของโรงเรียน และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น

4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

จตุพร ลิ่มมั่นจริง (2556 หน้า 140) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ช่วยเป็นแนวทางในการวางแผนการสอนที่ดี เพื่อบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้วิชาแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางและรายวิชาไว้ล่วงหน้า
2. ทำให้อาจารย์แนะแนว (โดยเฉพาะนักศึกษาฝึกสอนวิชาแนะแนว) มีการเตรียมความพร้อมหรือเตรียมความรู้ สื่อการสอน / กิจกรรม วิธีการวัดและประเมินผล
3. ใช้เป็นคู่มือสำหรับอาจารย์วิชาการอื่นๆ ที่มาช่วยสอนวิชาแนะแนว ให้ดำเนินการได้อย่างมีขั้นตอนที่ถูกต้อง
4. นำไปแก้ไขหรือปรับปรุงการสอนวิชาแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลที่เกิดตามมาคือนักเรียนจะได้รับการพัฒนาตนเอง อาชีพ หรือส่วนตัว – สังคม ได้อย่างฉลาดหรือมีคุณภาพการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพจิตที่ดี

ดังนั้น แผนการเรียนรู้เป็นคู่มือครูที่จะช่วยให้เกิดมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้สามารถเขียนได้ทั้งแบบความเรียงและแบบตาราง โดยมีส่วนประกอบสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยรายละเอียดทั่วไป ได้แก่ ชื่อหลักสูตร ประเภทวิชา สาขาวิชา รหัสวิชา ชื่อวิชา หน่วยกิต จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่ 2 โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตารางวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา และการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และเวลาที่ใช้

ส่วนที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

4.4 องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อยต้องมีสิ่งต่อไปนี้

1. สารสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สารการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อ / อุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล
7. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
8. ใบช่วยสอน

ใบช่วยสอน (Instruction Sheet) คือ สื่อประเภทสิ่งพิมพ์เฉพาะเรื่องที่ช่วยสอนหรือใช้เสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่

1) ใบความรู้ (Information Sheet) คือ ประเภทสิ่งพิมพ์เฉพาะเรื่องที่ช่วยหรือใช้เสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่

2) ใบงาน (Job Sheet) เอกสารที่ระบุชนิดของงาน ซึ่งจะต้องนำไปปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนด โดยมีลำดับขั้นการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ส่วนใหญ่จะใช้กับการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ส่วนการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการอาจใช้ใบกิจกรรม (Activity Sheet)

3) ใบปฏิบัติงาน (Operation Sheet) เอกสารที่ให้รายละเอียดในขั้นตอนหนึ่งของการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

4) ใบมอบหมายงาน (Assignment Sheet) เอกสารที่มอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือค้นคว้าเพิ่มเติม

4.5 ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้สอนจะต้องหากกลยุทธ์และวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบสำคัญว่าจัดทำแผนอย่างไร เพื่อใคร มีเทคนิคและวิธีการอย่างไร ผลที่ได้รับจะเป็นอย่างไร ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป้าหมายความสำเร็จที่ผู้สอนคาดหวังไว้

ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (วัฒนาพร ระจับทุกข์, 2551 หน้า 6 - 7) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ ซึ่งมีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์การเรียนรู้ จะได้มาจากจุดหมายของหลักสูตรจุดประสงค์ของวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ และจุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชา การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ จะต้องเขียนให้ครอบคลุม พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน และเขียนในเชิงพฤติกรรม จุดประสงค์สามารถ จำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้คือ

1. พุทธิพิสัย (Cognitive) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางสมอง (HEAD) หรือความรู้ในเนื้อหาวิชา หรือในทฤษฎี
2. ทักษะ (Skill) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องลงมือทำ (HAND)
3. จิตพิสัย (Affective) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม หรือเจตคติหรือความรู้สึกในจิตใจ (HEART)

จุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. จุดประสงค์ปลายทาง คือ จุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญ ที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนแต่ละเรื่อง หรือแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้
2. จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ที่วิเคราะห์แตกออกจากจุดประสงค์ปลายทาง เป็นจุดประสงค์ย่อย โดยกำหนดพฤติกรรมสำคัญที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนจากจุดย่อยไปจนถึงจุดใหญ่ปลายทาง ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้บรรลุจุดประสงค์นำทางไปสู่จุดประสงค์ปลายทาง

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน

เป็นการพิจารณาว่า การเรียนการสอนในแผนนั้นมีจุดเน้น หรือสาระสำคัญอะไรจะต้องสอนเนื้อหาใดจึงจะครอบคลุมครบถ้วน จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีสอนใดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และจะใช้สื่อการเรียนการสอนใดจึงจะสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. การเขียนสาระสำคัญ สาระสำคัญ หมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาหลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้อันนั้นๆ แล้ว ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ สาระสำคัญจะเป็นข้อความที่เขียนในลักษณะสรุปเนื้อหา ป้าหมายอย่างสั้นๆ จะเขียนเป็นความเรียง หรือเป็นข้อๆ ก็ได้

2. เนื้อหา คือ รายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และแนวปฏิบัติ การจะเขียนเนื้อหาสาระใน การสอนแต่ละจุดประสงค์ หรือแต่ละเรื่องได้ดั่งนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้จากเอกสารตำราเรียน หนังสือ คู่มือครูและแหล่งความรู้ต่างๆ นำมาพิจารณาใช้ประกอบให้เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนทั้งในด้านความยากง่าย และความถูกต้องเหมาะสม การเขียนเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหัวข้อที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ก็ได้ แต่หากรายละเอียด ของเนื้อหา มีมาก ควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องเนื้อหาสั้นๆ ไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปไว้ในส่วนท้าย แผนการจัดการเรียนรู้ หรือนำส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของทุกแผนการจัดการเรียนรู้แยกไว้อีกเล่มหนึ่งต่างหากเป็นเอกสารประกอบการสอนก็ได้

3. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย หรือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านต่างๆ จึงเป็น ความสามารถ และทักษะของครูมืออาชีพ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะ ดังนี้

- 3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา
- 3.2 ฝึกกระบวนการที่สำคัญให้กับผู้เรียน
- 3.3 เหมาะสมกับธรรมชาติ และวัยของผู้เรียน
- 3.4 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน และชีวิตจริง
- 3.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะ หรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า สื่อประเภทต่างๆ มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ต่างๆ ในระดับที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผล

การวัดและการประเมินผล จัดเป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอนจะเป็นการประเมิน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอน จะเป็นการประเมิน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนและเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ในแต่ละรายวิชา/ภาคเรียน จะเป็นการประเมิน เพื่อตัดสินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สรุปขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ได้เป็นดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร จะต้องศึกษาตั้งแต่หลักการ โครงสร้าง จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชา และคำอธิบายรายวิชา เพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ได้

2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรม การวิเคราะห์จะต้องวิเคราะห์จากจุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชา เพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ได้

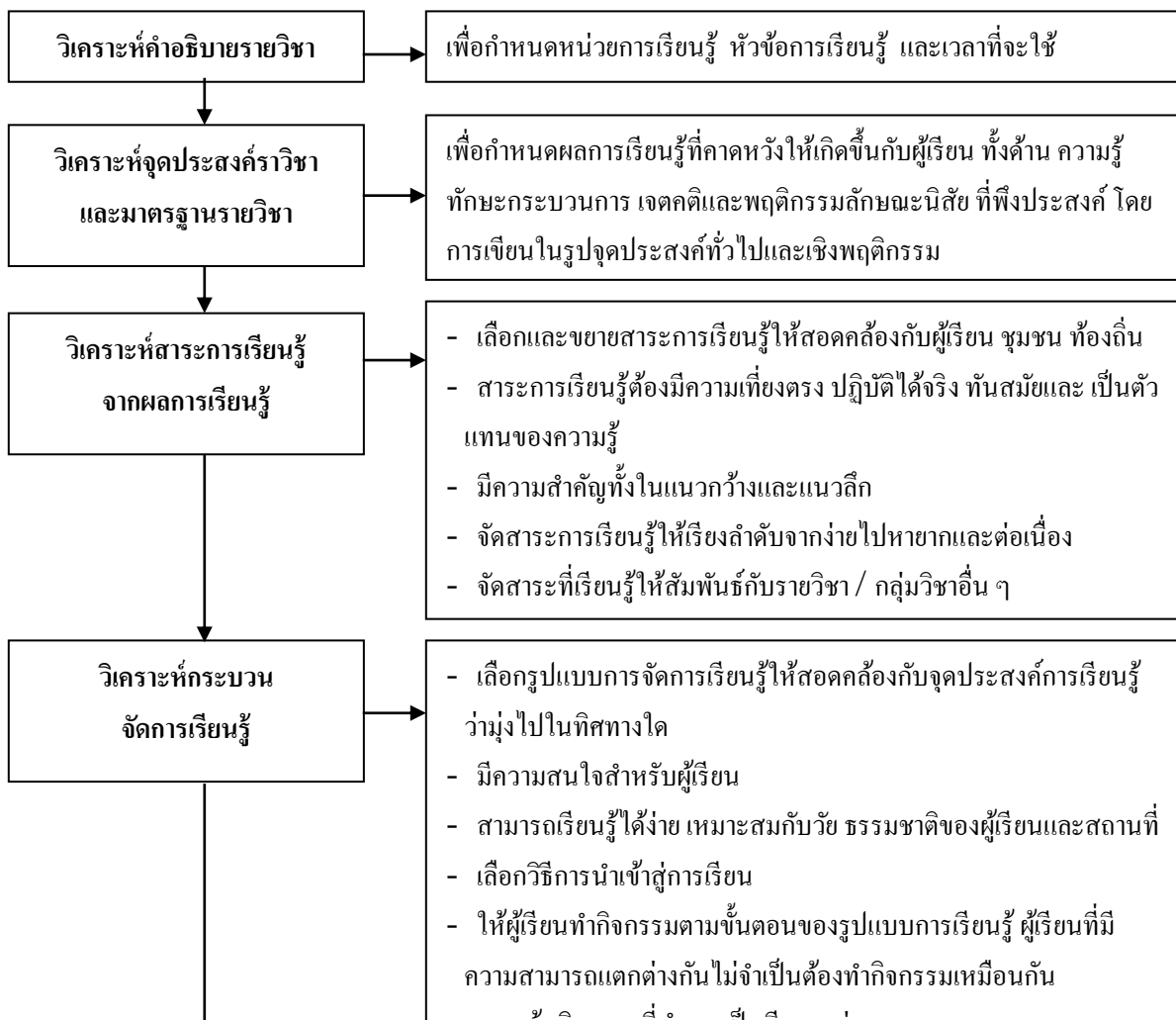
3. หากวิธีการทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการสอน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษากลวิธี การสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง มีการฝึกฝนทักษะเป็นรายบุคคล และ เป็นกลุ่ม กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน และทฤษฎีการเรียนรู้มีมากมายที่จะเลือกมาใช้สอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งกระบวนการที่ให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. จัดทำสื่อการเรียนการสอน การทำแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องจัดหาสื่อ และอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกลวิธีสอนที่คิดขึ้น

5. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล การทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องคิดวางแผนให้ครบวงจร คือ จะต้องวางแผนทางให้ครอบคลุมถึงการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อดูว่าการเรียนการสอนนั้น

บรรลุหรือไม่ เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนการสอนนั้นจะต้องทำทั้งประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อปรับปรุงและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย

6. กำหนดโครงสร้างการทำแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น โดยตลอดใน 1 ภาคเรียน โครงสร้างนั้นจะประกอบด้วย เวลา เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวการสอน สื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

4.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีดังนี้

1. มีความละเอียด ชัดเจน มีหัวข้อและส่วนประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมตามศาสตร์ของการสอน โดยสามารถตอบคำถามต่อไปนี้

- 1.1 สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ)
- 1.2 เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งควรเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
- 1.3 ด้วยสาระอะไร (เนื้อหา / โครงร่างเนื้อหา)
- 1.4 ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ)
- 1.5 ใช้เครื่องมืออะไร (วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งการเรียนรู้)
- 1.6 ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จ (การวัดผลและประเมินผล)

2. แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เช่น

3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระ / เนื้อหา และเป็นจุดที่พัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการและเจตคติ

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา / สาระ

3.3 วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรม การเรียนรู้

3.4 การวัดผลและประเมินผล ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ต้องเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำตารางวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หรือวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำกำหนดการสอนหรือโครงการสอน

2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด แล้วนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มีการกำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ศักยภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งการบูรณาการระหว่างวิชา

4. มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน มีการบูรณาการ เน้นการคิด (ทักษะการคิด ลักษณะการคิด และกระบวนการคิด) การฝึกทักษะ การปฏิบัติจริง และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

5. มีการกำหนดสื่อ /นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ วยและความสามารถของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก จัดหาและจัดทำสื่อ/แหล่งการเรียนรู้

6. มีการกำหนดการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลตามสภาพจริง ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

7. มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นคุณธรรม จริยธรรม และมีการบูรณาการตามความเหมาะสม

8. มีความสมบูรณ์ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน ได้พัฒนาด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

5. ความรู้เกี่ยวกับเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีทั้งหมด 9 เล่มประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถี

การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม สามัคคีธรรม และปณิธานเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เข้าใจสิทธิเด็ก และรู้จักหาแนวทางในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยสันติวิธี

เล่มที่ 2 เรื่อง ผู้นำและผู้ตามในสังคม

ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลบังคับบัญชา ผู้ตาม หรือผู้ที่สามารถจูงใจให้ผู้อื่นคิดหรือปฏิบัติตามได้ ส่วนผู้ตาม คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งหรืองานที่ผู้นำมอบหมาย ผู้นำและผู้ตามมีหลายระดับ แต่ละระดับต้องปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ถูกต้องเหมาะสม

เล่มที่ 3 เรื่อง สิทธิพื้นฐานสำหรับเด็ก

มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีมาแต่กำเนิด และมีสิทธิเท่าเทียมกันตามกฎหมายจึงต้องเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองในสังคม ผู้ใหญ่ทุกคนจึงต้องร่วมมือกันพิทักษ์สิทธิเด็ก คำนึงถึงสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ รวมทั้งคุ้มครองสิทธิเด็กตามกฎหมายอย่างเหมาะสม และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

เล่มที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

คนเราทุกคนจะอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และโลก เมื่อจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันกับคนเป็นจำนวนมากเราจึงต้องรู้จักวิธีปฏิบัติตนให้ถูกต้องและเหมาะสมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมแต่ละระดับ

เล่มที่ 5 เรื่อง ประเภทของของวัฒนธรรม

การศึกษาความหมาย ลักษณะสำคัญ และประเภทของวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ในวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทย

เล่มที่ 6 เรื่อง ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในภาคต่างๆ ของไทยมีความแตกต่างกันหลายด้าน การเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข การที่แต่ละภูมิภาคของไทยมีลักษณะทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นแตกต่างกันเนื่องมาจากปัจจัยหลายสาเหตุด้วยกัน

เล่มที่ 7 เรื่อง อำนาจอธิปไตยและระบอบ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งเป็นเจ้าของ อำนาจอธิปไตยที่ประกอบด้วย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

เล่มที่ 8 เรื่อง การเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง เป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งพลเมืองที่ดีจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองตามกระบวนการเลือกตั้ง ทั้งก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง

เล่มที่ 9 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์

ประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะของคนไทยทั้งประเทศ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ

6. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นวิธีการตรวจสอบว่านักเรียนมีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้เพียงใด การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางสมองและสติปัญญาของนักเรียน ภายหลังจากที่ได้เรียนไปแล้ว โดยใช้แบบทดสอบ

นิภา เมธาวิชัย (2545 หน้า 65) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเที่ยงตรง คະแนนที่วัดมามีความเชื่อมั่นสูง แบบทดสอบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกประเภทตามแนวคิดเดิม แบ่งออกโดยใช้เกณฑ์บางอย่างจำแนก เช่น จำแนกตามรูปแบบของคำถามและการตอบ จำแนกตามลักษณะการสร้างจำแนกตามปริมาณของผู้ที่สอบจำแนกตามวิธีดำเนินการทดสอบ จำแนกตามขอบเขตของเวลาที่ใช้ตอบข้อสอบ จำแนกตามสิ่งที่ต้องการวัด จำแนกตามประเภทของแบบทดสอบ

รูปแบบการวัดผลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การวัดผลแบบอิงกลุ่มกับการวัดผล แบบอิงเกณฑ์

1. การวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm referenced measurement) เกิดจากความเชื่อมั่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยถือว่าบุคคลมีความสามารถเด่น หรือมีความสามารถด้อยอยู่บ้าง คนส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงชี้เอาคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาผลของการ

ทดสอบของบุคคลเปรียบเทียบกับคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน การแปลความหมายของคะแนนแบบนี้ จะทำให้ครูทราบว่านักเรียนคนไหนอยู่ในตำแหน่งใดในกลุ่ม

2. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion referenced measurement) การวัดผลแบบนี้ยึดถือ ความเชื่อเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ โดยพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียนแม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะที่ต่างกันไปก็ตาม ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ถึงขีดความสามารถสูงสุดของแต่ละบุคคลกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่วางไว้ การวัดผลแบบนี้ จะช่วยให้ทราบว่านักเรียนเรียนรู้อะไรบ้าง และรู้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นการวัดผลแบบอิงเกณฑ์จึงขึ้นอยู่กับกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ การวัดแบบนี้ยังช่วยให้ครูทราบว่าต้องปรับปรุงการสอนในเนื้อหาตอนใด เพื่อที่จะบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ครูจะทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ถึงส่วนที่เก่งหรือไม่เก่งของนักเรียน ตลอดจนยังทราบถึงผลความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนด้วย

ภัทรา นิคมานนท์ (2548 หน้า 61) ได้จำแนกการวัดผลและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

1. การวัดผลและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย การวัดด้านพุทธิพิสัย เป็นการวัดความสามารถด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัยที่ใช้กันส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบทดสอบ ซึ่งมีหลายประเภท แบบทดสอบวัด ด้านพุทธิพิสัยนั้น อาจวัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

2. การวัดผลและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัยการวัดด้านทักษะพิสัย เป็นการวัดความสามารถในการทำงานของผู้เรียนว่า สามารถทำกิจกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงไร โดยทั่วไปมักใช้คำว่า การวัดภาคปฏิบัติแทนเพราะทักษะที่ต้องการวัดจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการเรียนการสอนที่เน้นให้มีการปฏิบัติจริง การวัดภาคปฏิบัติที่พึงประสงค์ เป็นการวัดประสานสัมพันธ์ระหว่างพุทธิพิสัยจิตพิสัย และทักษะพิสัย

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น นักการศึกษาเสนอหลักเกณฑ์ การสร้างแบบทดสอบไว้โดย ฮอปกินส์และแสตนลีย์ (วิญญาณ วิศาลาภรณ์, 2543 หน้า 16 -17 อ้างอิงมาจาก Hopkins and Stanley. 1981, P, 166) ได้เสนอแนวทางในการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. แบบทดสอบควรจะวัดจุดประสงค์ที่สำคัญของการสอน และจุดประสงค์ที่ควรจะวัด
2. แบบทดสอบควรสะท้อนถึงเนื้อหาสาระและกระบวนการ โดยมีสัดส่วนสัมพันธ์กับความสำคัญ และจุดมุ่งเน้นของรายวิชา
3. ธรรมชาติของแบบทดสอบควรสะท้อนถึงจุดประสงค์ของการวัด เช่น วัดความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือวัดการเรียนรู้

4. ข้อสอบควรมีความยาวที่พอเหมาะ และมีระดับความยากของภาษาที่เหมาะสมกับผู้สอบ

วิญญาณ วิศาลาภรณ์ (2543 หน้า 17) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจัดตามจุดมุ่งหมายทุกอย่าง ในการสอนทั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะ และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะวัดความเจริญงอกงามของนักเรียนที่เรียนว่าก้าวหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
 3. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะเน้นความสามารถที่จะใช้ความรู้นั้นเป็นประโยชน์ หรือนำความรู้นั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้
 4. การวัดผลควรเน้น ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ของสิ่งที่เรียน เพื่อที่จะนำไปใช้ในระยะเวลาต่างๆ โดยเฉพาะ โครงสร้างและแนวคิดควรเน้นความเข้าใจมากกว่าการจำ
 5. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรคำนึงถึงขีดจำกัดของเครื่องมือที่ใช้วัด
 6. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครูผู้สอนไม่สามารถวัดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงทุกๆ อย่างของผู้เรียน ได้สิ่งที่วัดเป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมเท่านั้น จึงต้องระวังในการเลือกตัวแทนให้ดีๆ
- ดังนั้นสรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรคำนึงถึงจุดประสงค์หลายประการในการวัดเพื่อให้ครอบคลุมถึงพฤติกรรมในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ภาษาที่ใช้ และความก้าวหน้าของการเรียนรู้และในการทดลองครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์

7. การหาประสิทธิภาพ

7.1 ความหมายของเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2556 หน้า 7) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้ หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอน

คือ การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น (Try Out) และทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run)

เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น การช่วยให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียน และทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะผลิตออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการเรียนการสอนทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งคือการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการเรียนการสอนตามเกณฑ์ E_1/E_2 ที่ตั้งไว้ การหาประสิทธิภาพตามวิธีนี้อยู่บนฐานแนวคิดที่ว่า หากนวัตกรรมการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพจริง เมื่อผู้เรียน ได้ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ ของนวัตกรรมนั้นครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว คะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการดำเนินกระบวนการระหว่างเรียนของผู้เรียนทั้งกลุ่มจะมีค่าใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน โดยไม่ควรมีความแตกต่างกันเกินร้อยละ 5

7.2 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ

การกำหนดเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_1/E_2

ตัวอย่าง 75/75 หมายความว่า เมื่อเรียนจบแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองาน ได้ผลเฉลี่ย 75% และทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้ผลเฉลี่ย 75% การที่จะกำหนด E_1/E_2 ให้มีค่า

เท่าใดนั้นให้ผู้สอนพิจารณาตามความเข้าใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ หรือตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ

ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

ขั้น 1: 1 (แบบเดี่ยว) คือ สื่อการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้น 1: 10 (แบบกลุ่ม) คือ สื่อการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน 6 - 10 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้น 1: 100 (ภาคสนาม หรือกลุ่มใหญ่) คือ สื่อการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน 30 - 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

เผชิญ กิจกรรมการ (2545 หน้า 46 - 57) ได้กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน ใดๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ควรทำควบคู่กัน ไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็น การหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้ และเหตุผลในการตัดสินใจ ซึ่งเป็น การหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของ การนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร ดังนี้

$$CVR = \frac{2Ne}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน	ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)
Ne แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panelists Who had Agreement)
N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประกอบค่า (Rating Scale) (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญถ้าค่าที่คำนวณได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อส่วนใหญ่ใช้วิธีนี้ ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัด หรือกระบวนการเรียนการสอน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1) เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2) เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนร้อยละ 80

3) เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) โดยเปรียบเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน (Pre – test)

4) เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) นักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก

มีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูก มีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนี้มีความบกพร่อง

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่าย ก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้ คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น (เผชิญ กิจระการ, 2545 หน้า 50)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้รายงานได้ตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทยไว้ที่เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้ตามความหมายในลักษณะที่ 1 คือ ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียน ในเอกสารประกอบการเรียน ทุกเล่มรวมกัน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพด้านกระบวนการ ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) ถือเป็นประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post – test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และหา (E_1) และ (E_2) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนของการทำแบบฝึกหัดและการทำแบบทดสอบหลังเรียนทุกเล่มรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียนทุกเล่มรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์
N	แทน		จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8. ความพึงพอใจ

8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายความพึงพอใจ (Satisfaction) พอสรุปได้โดยสังเขป ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 793) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า รัก ชอบใจ

ซูริกร วงศ์ไชยยา (2547 หน้า 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้นๆ ได้ในด้านวัตถุ หรือด้านจิตใจ

ศนิชา เลิศการ (2547 หน้า 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง การตอบสนองทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความรู้สึกชอบ ทำให้มีความสุขในการเรียนเต็มใจที่จะเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 33) ให้ความหมายว่า ทัศนคติโดยทั่วไปของพนักงานที่มีต่องานของเขา ถ้าเขาได้รับการปฏิบัติที่ดีตอบสนองความต้องการของเขาตามสมควร เช่น สภาพการทำงานที่มั่นคงปลอดภัย ได้เงินเดือนค่าจ้างตอบแทนเพียงพอแก่การยังชีพ ฯลฯ จะทำให้พนักงานพอใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร

จากความหมายของความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เกิดจากปัจจัยหลายด้านประกอบกัน เช่น ความต้องการ ความคาดหวัง และประสบการณ์ เป็นต้น เมื่อบุคคลได้รับการสนองตอบซึ่งตรงกับความต้องการ หรือความคาดหวัง จะเกิดความรู้สึกด้านบวก กลายเป็นความพึงพอใจ

8.2 คุณลักษณะของความพึงพอใจ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 หน้า 249 – 250) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจไว้ว่า มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1) เกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ รอบตัว แต่ละคนมีความพึงพอใจต่อ สิ่งต่างๆ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ ประเพณี วัฒนธรรม สติปัญญา และอายุ เป็นต้น
- 2) เป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ความพึงพอใจมีลักษณะที่ซับซ้อน หากที่คนภายนอกจะมองออกว่าเราพอใจหรือไม่ และบางครั้งไม่มีเหตุผล
- 3) มีทิศทางการประเมินว่าเป็นอารมณ์ ความรู้สึกในด้านดี หรือด้านลบ ทั้งนี้ถ้ารู้สึกพึงพอใจก็ไม่ได้หมายความว่าเหตุการณ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งพึงปรารถนา เช่น มีความพึงพอใจต่อการดื่มสุรา แต่การดื่มสุราเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นต้น
- 4) มีความเข้ม คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก เช่น ชอบ หรือชอบมาก เป็นต้น
- 5) มีความคงทน เป็นสิ่งที่คนยึดมั่น และมีส่วนกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น
- 6) แสดงออกให้ทั้งพฤติกรรมภายนอก และภายใน เช่น จิตใจขุนม้า หรือการแสดงออกด้วยท่าทาง เป็นต้น
- 7) ต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนอง หากไม่มีสิ่งเร้าก็เกิดความพึงพอใจ หรือ ไม่พึงพอใจ

8.3 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ซูริกร วงศ์ไชยยา (2547 หน้า 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจ ส่งผลต่อการทำงานหรือทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการทำสิ่งนั้นๆ เพราะถ้ามีความพึงพอใจแล้ว บุคคลจะมีความตั้งใจและมีความสุขในการปฏิบัติสิ่งนั้นมากขึ้น

ศนิชา เลิศการ (2547 หน้า 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนมีความสำคัญ และมีประโยชน์มาก หากนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนแล้วย่อมก่อให้เกิดผล คือ เกิดความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน มีความใส่ใจ และเห็นคุณค่าของการเรียน

ธิดา มารีวิกุล (2547 : 25-27) ได้ทำการศึกษาทัศนะของนักวิชาการแล้วประมวลความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยสรุปไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน
2. ความพึงพอใจเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจอันดีต่อกันและ ต่อองค์กรหรือหน่วยงาน
3. ความพึงพอใจเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี ต่อองค์กรหรือหน่วยงาน
4. ความพึงพอใจก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและมีการรวมพลัง เพื่อกำจัดปัญหาในองค์กรร่วมกัน
5. ความพึงพอใจช่วยเกื้อหนุนให้กฎเกณฑ์ระเบียบและข้อบังคับ สามารถใช้บังคับควบคุมความประพฤติของผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดี
6. ความพึงพอใจก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กรที่ร่วมกันปฏิบัติงาน
7. ความพึงพอใจช่วยเกื้อหนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมต่าง ๆ

ผู้ศึกษาเห็นว่าความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการใช้ออกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าปกที่เล็ก ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะทำให้นักเรียนอยากเรียนหนังสือด้วยตนเอง จึงมีความตั้งใจและมีสมาธิในการเรียนหนังสือ ทำให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างถูกต้อง

7.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

วารการณ รัชตะวรรณ (2549 หน้า 16 - 18) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ดังนี้

- 1) สภาพในการเรียนรู้ การสอน และควบคุมดูแลของครูผู้สอน เป็นส่วนสำคัญทำให้เกิดความพอใจ และไม่พอใจต่อการเรียนได้
- 2) ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่าน หากตรงกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน และได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ
- 3) ผลประโยชน์ตอบแทน หากผู้เรียนได้รับผลประโยชน์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือคำชมเชยจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือได้รับการยอมรับจากเพื่อน ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านได้
- 4) ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ ทัศนคติ บุคลิกส่วนตัว และความเฉลียวฉลาด ส่วนส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียน

- 5) ระยะเวลาในการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากในการทำให้เกิดความพึงพอใจ
- 6) วิธีการสอนของครู และรูปแบบ กฎ คำสั่ง ข้อสอบ ตลอดจนวิธีการให้คะแนนล้วนส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้เรียน
- 7) ความยุติธรรมในการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเอาใจใส่ดูแลของครูผู้สอน หรือวิธีการประเมินผล หากผู้เรียน ไม่มีความเสมอภาคกัน มีการเลือกปฏิบัติ ย่อมส่งผลต่อระดับ ความพึงพอใจของผู้เรียน
- 8) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีโอกาสพูดคุย แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีของผู้เรียน
- 9) ความพอเพียง ทั้งด้านเนื้อหาความรู้ จำนวนหนังสือ ระยะเวลาในการเรียนรู้ จำนวนครูผู้สอน หากมีปริมาณที่เหมาะสมกับจำนวนของผู้เรียนแล้ว ผู้เรียนย่อมเกิดความพึงพอใจ
- 10) ความต่อเนื่อง สอดคล้อง หากหนังสือส่งเสริมการอ่านมีเนื้อหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับผู้เรียน มีการให้ความรู้ต่อเนื่องเป็นลำดับ ตามระดับชั้น ในการศึกษา ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ

จากแนวคิด เรื่องความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษานำมาปรับใช้ในการสร้างเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับเพื่อน สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง และบรรยากาศเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อไม่ให้ให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนไม่ทันคนอื่น หรือมีความเครียดในการเรียนมากเกินไป ผู้ศึกษาคัดเลือกมาซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใกล้ตัวนักเรียน สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย มีความสนุกสนาน และชวนติดตาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียน

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาวิตรี นภากิต (2550) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านต้อม อำเภอบัว จังหวัดน่าน ที่ได้รับการสอนโดยการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดท้องถิ่นของเรา ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียน ชุดท้องถิ่นของเรา ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.87/ 86.00 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ธนัชพร สีทะแก้ว (2551) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ สำนักกรักบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านห้วยแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1 จำนวน 13 คน ผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ สำนักกรักบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 87.02 /84.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่า

เท่ากับ 0.7035 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7035 หรือ คิดเป็นร้อยละ 70.35 และ มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านการนำไปใช้ รองลงมา มีความพึงพอใจอยู่ในได้ระดับมากที่สุด คือ ด้านความสอดคล้อง ของเอกสารประกอบการเรียนการสอนและต่ำสุด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการใช้ภาษา

พัชรภรณ์ วงเวียน (2553) ได้รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.14/90.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าดัชนีประสิทธิผลหรือความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน พบว่า หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หอมกรุ่น สงเคราะห์ (2554) รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อสร้างและพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 84.06/85.67 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5/2 มีความพึงพอใจมีต่อเอกสารประกอบการเรียน ชุดเศรษฐศาสตร์ นำรู้ อยู่ในระดับมาก

วิภาดา กำบังภัย (2555) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน ผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.88/84.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว เท่ากับ 0.6995 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 69.95 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.77$)

สมบูรณ์ แก้วมาศ (2556) รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพโดยรวม E1/E2 เป็น 83.61/84.44 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 17.44 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 12.56 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น 4.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 24.44 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 และผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ฐิตานันท์ ทองอู่ (2557) ได้พัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 เล่ม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.81/90.33 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 เล่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

หลังจากทำการการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยความรู้และภาคปฏิบัติที่ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจธรรมชาติของวิชา และต้องพยายามจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเน้นสื่ออุปกรณ์ที่สามารถส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียน และจากงานวิจัยต่างๆ ที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารประกอบการเรียน

เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ในด้านการเรียนรู้ การค้นคว้า การแสวงหาความรู้ ทำให้
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ ทำงานด้วยเหตุด้วยผล นำ
ประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานได้ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
ได้ สามารถเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง
2. ประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ แบบแผนที่ใช้ในการศึกษา คือ การทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน และหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (พิสนุ พองศรี, 2550 หน้า 69) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

$$O_1 \times O_2$$

O_1 การทดสอบก่อนการทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

\times การทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

O_2 การทดสอบหลังการทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1. เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม
2. แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 การสร้างเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์

ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการเรียน ปีที่ผ่านมาแล้ว พบว่า ขาดสื่อ อุปกรณ์ และเอกสารค้นคว้าที่จะใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนมากครูเป็นผู้กระทำ ผู้สอนไม่ค่อยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเข้าไปช่วยในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน สมควรได้รับการแก้ไข และผู้ศึกษาพบว่า เอกสารประกอบ การเรียนเป็นสื่อนวัตกรรมที่ช่วยส่งเสริมการจัดการกระบวนการ

เรียนการสอน เนื่องจากเอกสารประกอบการเรียนได้แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นเรื่องย่อย ๆ และจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก นักเรียนจะเรียนได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถที่มีอยู่ และเมื่อสำเร็จแต่ละชั้นนักเรียนจะได้รับ การเสริมแรงทันที การเสริมแรงจะจูงใจให้นักเรียนพยายามที่จะเรียนรู้เพิ่มขึ้น อีกทั้งเอกสารประกอบการเรียนที่นำมาเป็นนวัตกรรมในการสอน จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข ได้รับความรู้ ความเข้าใจและเพลิดเพลินไปกับการเรียนการสอน นอกจากนี้เอกสารประกอบการเรียนยังเป็นสื่อที่น่าสนใจ ของนักเรียนทุกคน สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยตัวอักษรและมีภาพประกอบ เพื่อเพิ่มความสนใจ ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ชั้นออกแบบ

2.1 ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดรูปแบบของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม ดังต่อไปนี้

- เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- เล่มที่ 2 เรื่อง ผู้นำและผู้ตามในสังคมประชาธิปไตย
- เล่มที่ 3 เรื่อง สิทธิพื้นฐานสำหรับเด็ก
- เล่มที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- เล่มที่ 5 เรื่อง ประเภทของวัฒนธรรม
- เล่มที่ 6 เรื่อง ความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- เล่มที่ 7 เรื่อง อำนาจอธิปไตยและระบอบประชาธิปไตย
- เล่มที่ 8 เรื่อง การเลือกตั้ง
- เล่มที่ 9 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 นำเนื้อหาวิชาที่จัดลำดับแล้ว มาจัดทำเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งส่วนประกอบที่สำคัญของเอกสารประกอบการเรียน ที่รวบรวมเป็นรูปเล่มมี ดังนี้

- 15) ชื่อเรื่องเอกสารประกอบการเรียน
- 16) คำนำ
- 17) คำชี้แจง

- 18) สารบัญ
- 19) คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน
- 20) บทบาทของครูในการใช้เอกสารประกอบการเรียน
- 21) การประเมินและเกณฑ์การให้คะแนน
- 22) สารระ มาตรฐาน และตัวชี้วัด
- 23) จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญ
- 24) เนื้อหา
- 25) แบบฝึกหัดและแบบฝึกกิจกรรม
- 26) แบบทดสอบหลังเรียน
- 27) เฉลยแบบฝึกหัด แบบฝึกกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียน
- 28) บรรณานุกรม

3. ขั้นพัฒนา

นำของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เขียนแล้วเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องความตรงเชิงเนื้อหาโดยนำไปหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่าได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 ทุกข้อ (รายละเอียดภาคผนวก ค หน้า 95-100)

4. ขั้นทดลอง

นำของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทดลองใช้ และหาประสิทธิภาพของเอกสาร ประกอบการเรียน ดังนี้

4.1 ทดลองครั้งที่ 1 ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวน 3 คน ใช้อัตราส่วน 1:1:1 ประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลการเรียนใน ระดับดี 1 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลาง 1 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับอ่อน 1 คน โดยยึดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ได้อธิบายวัตถุประสงค์และ วิธีการเรียน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียน อย่างละเอียด ขณะที่นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการ เรียน ผู้ศึกษาจะคอยซักถามนักเรียนว่าเข้าใจหรือไม่อย่างไร ถ้าตอบผิด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น แล้วจด บันทึกไว้ว่าตอนใดบ้างที่ไม่เข้าใจ หรือตอนใดที่นักเรียนเห็นว่า ต้องปรับปรุงและควรปรับปรุง

อย่างไร พร้อมทั้งนำคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนหลังเรียนมาหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ปรากฏว่าค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 75.07/74.44 (รายละเอียดภาคผนวก ง หน้า 102-103)

4.2 ขั้นที่ 2 ทดลองกลุ่มเล็ก หลังจากนำเอกสารประกอบการเรียน ชุด หน้าสำหรับเด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ได้นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ (สาขาห้วยฮ่อม) อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 10 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดี 3 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลาง 4 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับอ่อน 3 คน ผู้ศึกษาจับเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนไว้ พร้อมทั้งนำบทเรียนมาวิเคราะห์ว่าเรื่องใดบ้างที่นักเรียน ทำผิดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ปรากฏว่า ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.64/78.00 (รายละเอียดภาคผนวก ง หน้า 104-105)

4.3 ขั้นที่ 3 ทดลองกลุ่มใหญ่ หลังจากนำเอกสารประกอบการเรียน ชุด หน้าสำหรับเด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ได้นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียน บ้านห้วยดั้นชัยยะวงสาอุปถัมภ์ อำเภอเถลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 รวม จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อนในจำนวนที่เท่ากัน โดยใช้ เอกสารประกอบการเรียน ทั้งหมด 9 เล่ม พร้อมทั้งนำบทเรียนมาวิเคราะห์ว่าเรื่องใดบ้างที่นักเรียนทำผิด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ปรากฏว่าค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.17/ 82.44 (รายละเอียดภาคผนวก ง หน้า 106-108)

5. ขั้นนำไปใช้

ขั้นนำไปใช้ ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าสำหรับเด็กไทย กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

4.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าสำหรับเด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ

อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ชั้นวิเคราะห์

1.1 วิเคราะห์เนื้อหา ผู้ศึกษาได้ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี สาระการเรียนรู้แกนกลางและวิเคราะห์เนื้อหาในการสร้างแผนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ใช้ในเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง จำนวน 18 ชั่วโมง

1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์ในการเรียนรู้

2. ชั้นออกแบบ

การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอน การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 ศึกษาวิธีการสอนหลักการใช้ภาษา

2.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกำหนดกิจกรรมในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาและเหมาะสมกับผู้เรียน

3. ชั้นพัฒนา

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ การเรียนรู้ ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน และ ประเมินค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา ตามแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยได้กำหนดค่าระดับความคิดเห็น คือ

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้คะแนน แล้วมาหาค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ยของแผนการเรียนรู้ ใช้ระบบเดียวกับการตรวจให้ คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินผลแผนจัดการเรียนรู้ ยึดเกณฑ์เฉลี่ย 3.51 ถึง 5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แปลความว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แปลความว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แปลความว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แปลความว่า เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แปลความว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินแผนการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 (ภาคผนวก ฉ หน้า 164)

4. ขั้นนำไปทดลองใช้

4.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-one-Testing) นำแผน การจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้าน ปงแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยสุ่มจาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับเก่ง ระดับปานกลางและระดับอ่อน จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง เช่น ความเหมาะสมของกิจกรรมการ

เรียนการสอน ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการสอนนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

4.2 การทดลองกลุ่มเล็ก (Small-Group-Testing) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอย (สาขาห้วยฮ่อม) อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวน 10 คน โดยไม่เข้ากลุ่มเดิมให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ศึกษาและทำกิจกรรมในเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทดสอบหลังเรียนตามลำดับ ผู้ศึกษา นำผลจากการทดลองกลุ่มเล็กวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข

4.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ไปทดลองกับกลุ่มทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 /1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ อำเภอลี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 รวมจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับเก่ง ปานกลางและอ่อนในจำนวนที่เท่ากัน นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมในเรื่องเนื้อหา เวลาที่ใช้ในการสอนและความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ขึ้นนำไปใช้

นำแผนการจัดการเรียนรู้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้กับนักเรียนซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

4.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขึ้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจากนั้นนำไปกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา ในเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี

2. ขั้นตอนออกแบบ

ลงมือสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น จำนวน 1 ชุด จำนวน 40 ข้อ เป็นข้อสอบ แบบปรนัย มี 4 ตัวเลือก เพื่อคัดข้อสอบไว้ จำนวน 30 ข้อ

3. ขั้นพัฒนา

นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องและความตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของบทเรียน ปรากฏว่าได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 ทุกข้อรายละเอียด ภาคผนวก จ หน้า 111-112)

4. ขั้นทดลอง

4.1 นำข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านห้วยคัมชัชชะวงศาอุปถัมภ์ อำเภอสี อำเภอลี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 รวมจำนวน 30 คน นำผลการทดสอบไปคำนวณหา ค่าอำนาจจำแนกและความยากของข้อสอบ โดยใช้สูตรการคำนวณ ได้ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบและความยากของข้อสอบพบว่ามีค่าความยากของข้อสอบระหว่าง 0.49-0.57 มีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบระหว่าง 0.32-0.49 (รายละเอียด ภาคผนวก ฉ หน้า 196 - 197)

จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 9 เล่ม มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำไปใช้ทดสอบเอกสารประกอบการเรียน ได้

4.2 ได้ข้อทดสอบที่สามารถนำไปใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดผลสัมฤทธิ์ของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีมาตรฐาน คือ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 (รายละเอียดภาคผนวก ฉ หน้า 199-201)

5. ขั้่นนำไปใช้

นำข้อสอบที่ผ่านการหาคุณภาพไปใช้ร่วมกับการทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียน ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 และนำไปใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

4.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

เพื่อเป็นการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนนี้เป็น แบบประมาณค่า (Rating scale) โดยการสร้างแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียนมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้่นวิเคราะห์

ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ขั้่นออกแบบ

2.1 สร้างแบบสอบถามความความพึงพอใจของนักเรียน จากการใช้ เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยตั้งคุณลักษณะให้เหมาะสมกับเอกสารประกอบการเรียน รวม 10 ข้อ

2.2 จัดระดับความพึงพอใจ เป็น 5 ระดับ คือ มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด ระดับความพึงพอใจมาก ระดับความพึงพอใจปานกลาง ระดับความพึงพอใจน้อย ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. ขั้่นพัฒนา

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด หน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน บ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ได้ ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 เขียนแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้

3.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนใน ด้านความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียน การสอนตาม แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยได้กำหนดค่าระดับความคิดเห็น คือ

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้คะแนน แล้วมาหาค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ใช้ระบบเดียวกับการตรวจให้คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินผลแผนจัดการเรียนรู้ยึดเกณฑ์เฉลี่ย 3.51 ถึง 5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	แปลความว่า	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	แปลความว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	แปลความว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	แปลความว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	แปลความว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจเอกสารประกอบการเรียน ชุด
หน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของ
ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 (ภาคผนวก ช หน้า 176)

4. ขั้่นนำไปทดลองใช้

4.1 สร้างแบบวัดความพึงพอใจ ของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่
เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปาง
แม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 เป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ครอบคลุมโครงสร้าง แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ อำเภอถ้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 รวมจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น
(Reliability) ของแบบวัดความพึงพอใจ โดยวิธีการวิเคราะห์ของ ครอนบาช (Cronbach) มีค่าความ
เชื่อมั่นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป (รายละเอียดภาคผนวก ช หน้า 184-185)

5. ขั้่นนำไปใช้

นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนของเอกสารประกอบการเรียน ชุด
หน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้กับ
กลุ่มประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากการทดลองใช้และการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เก็บข้อมูลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เก็บข้อมูลจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เอกสารประกอบการ
เรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปี
ที่ 4

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการทดลองใช้และการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เก็บข้อมูลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เก็บข้อมูลจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. หาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน โดยใช้สูตร

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \text{ หรือ } \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทนค่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทนค่า คะแนนรวมของการทำแบบฝึกหัด

และแบบทดสอบหลังเรียนทุกเล่มรวมกัน

N แทนค่า จำนวนนักเรียน

A แทนค่า คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

และแบบทดสอบหลังเรียนทุกเล่มรวมกัน

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556 หน้า 11)

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100 \text{ หรือ } \frac{\bar{X}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทนค่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

- ΣF แทนค่า คะแนนรวมการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- B แทนค่า คะแนนเต็มของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- N แทนค่า จำนวนนักเรียน
- (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556 หน้า 11)

3. หาค่าความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยนำข้อมูลจากแบบแสดงความพึงพอใจมาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การประเมินในแต่ละระดับ ได้แก่

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความความพึงพอใจมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความความพึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความความพึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความความพึงพอใจน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum FX^2}{N} - \left(\frac{\sum FX}{N}\right)^2}$$

S.D. แทนค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลการเรียน

$\sum FX^2$ แทนค่า ผลรวมของความถี่ของจำนวนนักเรียนคูณด้วยระดับผลการเรียนยกกำลังสอง

$\left(\frac{\sum FX}{N}\right)^2$ แทนค่า ผลรวมของความถี่ของจำนวนนักเรียนคูณด้วยระดับผลการเรียนหารด้วยจำนวนนักเรียนยกกำลังสอง

N แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(วาทีณี น้อยเพียร, 2555 หน้า 4)

5. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัวในกลุ่ม
n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2546 หน้า 163-181)

6. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 64)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทนค่า ความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทนค่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ เป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

-1 = แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งหมด คำนวณโดยใช้สูตร $KR = 20$ ของ
คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson)

$$[KR_{20}] r_{tt} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(\frac{s_t^2 - \sum pq}{s_t^2} \right)$$

r_{tt} แทนค่า ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทนค่า จำนวนข้อสอบ

s_t^2 แทนค่า ค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

p แทนค่า สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q แทนค่า 1 - p

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 57)

8. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) หรือสัมประสิทธิ์แอลฟา (a- Coefficient) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 58)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทนค่าความเชื่อมั่น
 \sum แทนผลรวม
 s_i^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 s_t^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ
k แทนจำนวนข้อของแบบสอบถาม
n แทนจำนวนคน

จากสูตร

$$s_t^2 = \frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ s_t^2 แทนความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ
 \sum แทนผลรวม
n แทนจำนวนคะแนน
n แทนจำนวนคน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏ ดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม (N=30)

	เล่มที่										คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (30)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม	
	(20)	(30)	(20)	(30)	(30)	(30)	(30)	(30)	(30)	(250)	
รวม	502	704	492	742	729	758	706	719	736	6088	742
เฉลี่ย	16.73	23.47	16.40	24.73	24.30	25.27	23.53	23.97	24.53	202.93	24.73
ร้อยละ	83.67	78.22	82.00	82.44	81.00	84.22	78.44	79.89	81.78	81.17	82.44

จากตารางที่ 2 พบว่า เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 81.17/ 82.44 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

(ภาคผนวก ง หน้า 106 - 108)

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 3 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน (N=15)

รายการ	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนความก้าวหน้า
คะแนนเฉลี่ย	16.67	26.46	9.80
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	55.56	88.22	32.67

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน (26.46) สูงกว่า ก่อนเรียน (16.67) เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คะแนนความก้าวหน้า (9.80) คิดเป็นร้อยละ 32.67 (ภาคผนวก ง หน้า 116)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (N=15)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	คำชี้แจงของเอกสารประกอบการเรียน แต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย	4.80	0.41	มากที่สุด
2	รูปแบบของเอกสารประกอบการเรียน ได้รับความสนใจ	4.73	0.46	มากที่สุด
3	รูปภาพกับเนื้อหาสัมพันธ์กัน	4.67	0.49	มากที่สุด
4	นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีความสุข	4.73	0.46	มากที่สุด
5	ขั้นตอนในการทำแต่ละกิจกรรม อ่านแล้วเข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้	4.80	0.41	มากที่สุด
6	ใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมและชัดเจน	4.67	0.49	มากที่สุด
7	นักเรียนมีความสะดวกต่อการใช้อเอกสารประกอบการเรียน	4.87	0.35	มากที่สุด
8	นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา	4.73	0.46	มากที่สุด
9	นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียน	4.80	0.41	มากที่สุด
10	เมื่อศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ครบทั้ง 9 เล่ม แล้วคาดว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.93	0.26	มากที่สุด

รวมเฉลี่ย	4.77	0.42	มากที่สุด
-----------	------	------	-----------

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุด หน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (4.77) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเฉพาะ เมื่อศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ครบทั้ง 9 เล่ม แล้วคาดว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (4.93) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา นักเรียนมีความสะดวกต่อการใช้ออกสารประกอบ การเรียน (4.87) อยู่ในระดับ มากที่สุด คำชี้แจงของเอกสารประกอบการเรียน แต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย ขั้นตอนในการทำ แต่ละกิจกรรม อ่านแล้วเข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสาร ประกอบการเรียน (4.80) ส้อยู่ในระดับ มากที่สุดควน รูปแบบของเอกสารประกอบการเรียน ได้รับความ สนใจ นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีความสุข และ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา (4.73) อยู่ใน ระดับ มากที่สุด และรูปภาพกับเนื้อหาสัมพันธ์กัน ใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมและชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (4.67) อยู่ในระดับ มากที่สุด (ภาคผนวก ช หน้า 190)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปางแม่ ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 เล่ม แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

4. เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 81.17/ 82.44 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 32.67

6. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 81.17/ 82.44 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เอกสารประกอบการเรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 81.17/ 82.44 ซึ่งเป็นค่าประสิทธิภาพของกระบวนการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในเอกสารประกอบการเรียนได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 81.17 และทำแบบทดสอบหลังเรียน เอกสารประกอบการเรียน ได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 82.44 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้เพราะเอกสารประกอบการเรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยอาศัยกฎการเรียนรู้และทฤษฎีการเสริมแรงของธอร์นไคด์ และสกินเนอร์ (วัลยา ศรีทิพย์, 2547 หน้า 91-92) เป็นหลักในการสร้างบทเรียนนำเสนอเป็นตอนๆ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน นักเรียนจะเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถที่มีอยู่ และเมื่อเรียนจบแต่ละเรื่องจะมีคำถามให้นักเรียนตอบพร้อมกับเฉลยคำตอบให้นักเรียนทราบผลได้ทันที หลังจากสร้างเอกสารประกอบการเรียน เสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและขอคำปรึกษาข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข นำเอกสารประกอบการเรียน ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งจนได้เอกสารประกอบการเรียน ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี นภากิต (2550) ได้ทำการศึกษาการใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านด้อม อำเภอบัว จังหวัดน่าน ที่ได้รับการสอนโดยการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดท้องถิ่นของเรา ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียน ชุดท้องถิ่นของเรา ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.87/ 86.00 อีกทั้ง ธนัชพร สีทะแก้ว (2551) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ สำนักirkบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ สำนักศึกษบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 87.02/84.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80

นอกจากนี้ พัชรภรณ์ วงเวียน (2553) ได้รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.14/90.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ หอมกรุ่น สงเคราะห์ (2554) รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐีศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียน ชุดเศรษฐีศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 84.06/85.67 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และ วิภาดา กำบังภัย (2555) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว เรียน ผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่อง เมืองสองแคว มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.88/84.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สมบูรณ์ แก้วมาตย์ (2556) รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพโดยรวม E_1/E_2 เป็น 83.61/84.44 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และ จูฑานันท์ ทองอ่อน (2557) ได้พัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 เล่ม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.81/90.33

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน (26.46) สูงกว่าก่อนเรียน (16.67) เอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 คะแนนความก้าวหน้า (9.80) คิดเป็นร้อยละ 32.67 เนื่องจาก การเรียนเอกสาร ประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเอกสารประกอบการเรียน ยังเป็นการใช้สื่อนวัตกรรมที่แปลกใหม่สำหรับผู้เรียนและได้ผลการเรียนดีกว่าการเรียนตามปกติที่ไม่ได้ใช้ สื่อ อีกทั้งเมื่อนำเอกสารประกอบการเรียน มาใช้ประกอบ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ นักเรียน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในบทเรียนและต้องการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน ทำให้ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมากขึ้น นอกจากนี้เอกสารประกอบการเรียน ผู้เรียนยังได้โต้ตอบและรับการ ตอบสนองทันทีจากบทเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียน อีกทั้งเอกสารประกอบการเรียน สามารถ เสนอรายละเอียดของสิ่งที่เรียน มีกรอบเนื้อหา กรอบคำถาม กรอบคำตอบ ยังมีภาพสีประกอบเพิ่มเติม ดังนั้นการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ และมีคุณค่า กล่าวคือเอกสารประกอบการเรียน เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่สามารถนำเสนอได้ ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง เป็นตัวถ่ายโยงข้อมูลความรู้ไปสู่ผู้เรียนโดยได้นำเนื้อหาวิชา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ หลังเรียน ผู้เรียนจะเรียนและทบทวนเอกสารประกอบการเรียน เปรียบเสมือนหนึ่งกับการเรียนระหว่างครู กับนักเรียนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาวิตรี นภากิต (2550) ได้ทำการศึกษาการใช้เอกสาร ประกอบการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านด้อม อำเภอบัว จังหวัดน่าน ที่ได้รับการสอน โดยการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด ท้องถิ่นของเรา ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน สูง กว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วน ธนัชพร สีทะแก้ว (2551) รายงาน การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ สำนักเรื่อกบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนี ประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 0.7035 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7035 หรือ คิดเป็นร้อยละ 70.35 อีก ทั้งหอมกรุ่น สงเคราะห์ (2554) ได้รายงาน การใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐีศิลป์ ถิ่นเมือง กาญจน์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการ เรียน ชุดเศรษฐี ศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 วิภาดา กำบังภัย (2555) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว

ผลการวิจัยพบว่า คำนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว เท่ากับ 0.6995 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 69.95 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ สมบูรณ์ แก้วมาตย์ (2556) รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 17.44 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 12.56 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น 4.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 24.44 และ จิตนันท์ ทองอุ่น (2557) ได้พัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.77 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก บทเรียนสำเร็จรูป ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนทุกคน มีความสนใจในการเรียน ตั้งใจเรียนสูงและอยากเรียนต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ เพราะเกิดความพอใจ ที่สามารถเข้าใจในเนื้อหา อีกทั้งผลิตเพลินกับรูปภาพที่มีสีสันสวยงาม คำถามที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องการศึกษาของ ธนชพร สีทะแก้ว (2551) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ สำนักirkบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ พบว่า มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านการนำไปใช้ รองลงมา มีความพึงพอใจอยู่ในได้ระดับมากที่สุด คือ ด้านความสอดคล้อง ของเอกสาร

ประกอบการเรียนการสอนและต่ำสุด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการใช้ภาษา ส่วน หอม
กรุ่น สงเคราะห์ (2554) รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่ม
สาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5/2 มีความพึงพอใจมีต่อเอกสารประกอบการเรียน ชุดเศรษฐศาสตร์น่ารู้ อยู่ในระดับ
มาก วิภาดา กำบังภัย (2555) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสอง
แคว พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.77$) และ สมบูรณ์ แก้วมาตย์
(2556) รายงาน ผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มี
ต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

อีกทั้ง ฐิตานันท์ ทองอ่อน (2557) ได้พัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน
ชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 เล่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมี
ค่าเฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

4. การสร้างเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ครูผู้สอนต้อง
ศึกษาปัญหา รวมทั้งเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยต่างๆ เพื่อออกแบบแล้วสร้างบทเรียนที่จะแก้ปัญหา
ในการเรียนให้กับนักเรียน โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองเพื่อปรับปรุงแก้ไข
ก่อนจะนำมาใช้ในการเรียนการสอน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชันั้น ครูผู้สอนควรเตรียม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวางแผนและ และสอดแทรกกิจกรรมเสริมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีความสุขในการเรียนและการแสดงออก ได้รับการยอมรับและคำชมเชยจากครูและเพื่อน

6. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเอกสารประกอบการเรียน ชุดหน้าที่เด็กไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องการจัดกิจกรรมโดยใช้ เอกสารประกอบการเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ทำให้เกิดความคิด ความเข้าใจ และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในการสนทนาในการเรียนนักเรียนได้แสดงความเป็นผู้นำ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน สามารถเรียนได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาผลการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ศึกษาผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง มารยาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. ศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนต่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2550. เอกสารแนบท้ายประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย ศาสตราจารย์รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่2) พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2549. รายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จตุพร ลีมันน์จริง. 2556. วิธีการสอนวิชาแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556. "การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน" วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5 (1) : 7-20.
- ชุติมา สัจจานันท์. 2550. การเขียนเอกสารประกอบการสอน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชวลีกร วงศ์ไชยยา. 2547. ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนศึกษาพิเศษน่าน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตานันท์ ทองอุ่น. 2557. รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ผลงานวิชาการเสนอขอกำหนดตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (เอกสารอัดสำเนา)
- ชนัชพร สีทะแก้ว. 2551. รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระประวัติศาสตร์) หน่วยการเรียนรู้ ลานี้กรักบ้านเกิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ผลงานวิชาการเสนอขอกำหนดตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (เอกสารอัดสำเนา)
- ธิดา มารวิกุล. 2547. ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียน เรื่อง พืชสมุนไพรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทุ่งหลวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธีระชัย ปุณณโชติ. 2547. **หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป**. กรุงเทพฯ : พีดีการพิมพ์.
- นิภา เมธาวิชัย. 2545. **การประเมินผลการเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. 2549. **การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. 2549. **หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศิลปะ
บรรณาการ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2548. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เผชิญ กิจระการ. 2545. **การบริหารศูนย์สื่อ : แนวปฏิบัติ**. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีทาง
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พิสนุ ฟองศรี. 2550. **การวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : เทียมฟ้าการพิมพ์.
- พัชราภรณ์ วงเวียน. 2553. **รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสน จังหวัดสุรินทร์.
ผลงานวิชาการเสนอขอกำหนดตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ, (เอกสารอัดสำเนา)**
- ไพโรจน์ คะเชนทร์. 2554. **เอกสารประกอบการเรียน**. จันทบุรี : โรงเรียนวัดทุ่งพล.
- ภัทรา นิคมานนท์. 2548. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย Foundation of research**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. 2552. **เทคนิคการสอน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รังสิมันต์ นิมรักษ์. 2550. **การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเค
ชั่นส์.
- โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ. 2557. **แผนปฏิบัติการประจำปี 2554 – 2556**. เชียงใหม่ : โรงเรียนบ้านปางแม่
ลอบ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2546. พิมพ์ครั้งที่ 3. **สถิติและการวิจัย**. กรุงเทพฯ : วัฒนา.
- เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. 2557. **การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.
กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขธิการสภาผู้แทนราษฎร.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วราภรณ์ รัชตะวรรณ. 2549. ความพึงพอใจของข้าราชการที่มีต่อการให้บริการของฝ่ายการเจ้าหน้าที่
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ภาคนิพนธ์ บริหารศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิญญา วิศาลภรณ์. 2543. การวิจัยทางการศึกษา: หลักการและแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกล
รมมี.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2551. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วัลยา ศรีทิตย์. 2547. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : พี.ดี.เอส. การพิมพ์.
- วาทีณี น้อยเพียร. 2555. การจัดการความรู้ □ สำนักคอมพิวเตอร์ □ และเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิภาดา กำบังภัย. 2555. รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง เล่าเรื่องเมืองสองแคว.
ผลงานวิชาการเสนอขอตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, (เอกสารอัดสำเนา)
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และ นิรมล ศตวุฒิ. 2550. การเขียนเอกสารวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศนิชา เลิศการ. 2547. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา
การสอนสังคมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2545. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. 2551. หลักสูตรกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.
- _____. 2552. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สนม ครุฑเหมือง. 2549. “สรุปรายงานการวิจัยการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การบริหารจัดการที่ดีใน
องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตต์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น” วารสารมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร. 3 (2) : 45-66.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมบุรณ์ แก้วมาตย์. 2556. รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องแซ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. ผลงานวิชาการเสนอขอ กำหนด ตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (เอกสารอัด สำเนา)
- สาวิตรี นภากิต. 2550. รายงานการศึกษาการใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านต้อม อำเภอปัว จังหวัดน่าน. ผลงานวิชาการเสนอขอ กำหนดตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการ การ ประถมศึกษาแห่งชาติ, (เอกสารอัดสำเนา)
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2545. แนวทางการสอนวิชาสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2547. การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้อู่การพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : ราชบุรีธรรมรักษ์การพิมพ์
- สุวิทย์ มูลคำ. 2549. กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- หอมกรุ่น สงเคราะห์. 2554. รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด เศรษฐ์ ศิลป์ ถิ่นเมืองกาญจน์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 . ผลงานวิชาการ เสนอขอ กำหนดตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (เอกสารอัดสำเนา)
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2548. คู่มือปฏิบัติการจัดทำแผนการสอน. นครพนม : สวันพา.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางปัทมา สุภาไผ่
วันเดือนปีเกิด	16 ธันวาคม 2523
ที่อยู่ปัจจุบัน	146 หมู่ 15 ต.ทาบลาดุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน 51140
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านปางแม่ตอ อ.แม่ทา จ.ลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูชำนาญการ
ประวัติการศึกษา	ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) เอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต เอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
เบอร์โทรศัพท์	บ้าน (053) 507306 , มือถือ 081-9516866